

Počátky a rychlé šíření magdeburského městského práva v českých zemích ve středověku byly předmětem pozornosti historických věd již od doby vrcholného rozkvětu právní historie ve druhé polovině 19. století. Období velkého zájmu historické obce o toto téma ovšem končí v polovině minulého století a od té doby dochází spíše ke konzervaci starších stereotypně přebíraných náhledů a poznatků. Detailní pohled na již známé vývojové momenty ve spojení s využitím různých typů pramenů (od dosud dominantních normativních směrem k zatím málo využívaným dokladům právní praxe) otevírá nové možnosti snahám o hlubší poznání jednoho ze základních stavebních kamenů středověkých transformací 13. století.

Magdeburské právo je fenomén překračující hranice regionů i států v rámci střední a východní Evropy, takže jeho výzkum v určité oblasti je vždy nutné zasazovat do širších souvislostí. Předkládaná práce se soustřeďuje na tři hlavní tematické okruhy z doby počátečního formování i vrcholného rozkvětu magdeburského právního okruhu ve středověkých Čechách. Nejdůležitějším městem této právní rodiny byly nejpozději od druhé poloviny 13. století severočeské Litoměřice, pozdější vrchní stolice pro všechna česká města téhož práva. Právě počátků městského práva v Litoměřicích je věnována první část studie.

Východiskem úvah a zkoumání je nedochované sdělení práva z Magdeburku pro Litoměřice z roku 1282, které je v rámci českých zemích nejstarším a ojedinělým kontaktem svého druhu přímo s nejvyšší autoritou celé právní oblasti. Svou roli přitom sehrála nejistá situace v zemi a absence silné centrální moci, neboť podobná sdělení pro jiná města ve Slezsku a dalších zemích byla vydávána s vědomím zeměpána. Litoměřičtí se ale na Magdeburk obrátili sami a podle dochovaného průvodního listu jim byl zaslán obsáhlý konvolut s přivěšenou pečetí magdeburských šefů.